

Oogvereniging

Position Paper: Toegankelijk openbaar vervoer is geen luxe, maar een recht

T.b.v. Hoorzitting provincie Gelderland d.d. 10 juni 2026

Utrecht, 4 juni 2026

Inleiding

De Oogvereniging is de belangen- en patiëntenvereniging voor mensen met een visuele beperking of aandoening en zet zich in voor een samenleving waarin iedereen volwaardig kan meedoen.

Het aantal mensen met een visuele beperking in Nederland is nu al hoog en zal de komende jaren door toenemende vergrijzing en bevolkingsgroei nog verder toenemen. Waar de schatting momenteel nog rond de 400.000 ligt zullen dit naar verwachting in 2050 rond de 500.000 mensen zijn.

Mensen met een visuele beperking ervaren dagelijks de gevolgen van ontoegankelijke omgevingen. Verplaatsen met het openbaar vervoer is voor velen van hen geen vrije keuze, maar een noodzaak. De bereikbaarheid en toegankelijkheid van het OV raakt daarmee direct aan hun zelfstandigheid, deelname aan de samenleving en kwaliteit van leven.

Toegankelijk OV is een recht, geen beleidskeuze

Toegankelijk openbaar vervoer is geen luxe of een beleidskeuze, maar een mensenrecht. Voor mensen met een visuele beperking bepalen de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van bushaltes of zij zelfstandig kunnen reizen en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

De huidige situatie maakt duidelijk dat dit recht nog lang niet is gerealiseerd.

Probleem: structurele achterstand

Uit onderzoek van RTV Oost en andere regionale omroepen blijkt dat in Nederland ruim de helft van de bushaltes niet of slecht toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking. Slechts 4 op de 10 haltes voldoet aan de eisen.

Dat betekent in de praktijk:

- geen zelfstandige toegang tot het ov;
- afhankelijkheid van hulp of aanvullend (duur) vervoer;

- structurele uitsluiting van deelname aan werk, onderwijs en sociale activiteiten.

Dit is niet incidenteel, maar een structureel probleem bij de bereikbaarheid en de inrichting van het openbaar vervoerssysteem.

Bovendien is voor blinde en slechtziende reizigers eenduidigheid essentieel. Zij moeten kunnen vertrouwen op herkenbare en consistente inrichting van routes en haltes. Wanneer gemeenten en provincies verschillende oplossingen toepassen, ontstaat verwarring en onveiligheid.

Wettelijke verplichting – geen vrijblijvende ambitie

Nederland heeft het VN-verdrag Handicap geratificeerd. Daarmee is toegankelijkheid geen keuze, maar een verplichting. Voor het openbaar vervoer geldt dat routes en haltes uiterlijk in 2040 toegankelijk moeten zijn. De huidige voortgang laat zien dat dit doel zonder versnelling niet gehaald gaat worden.

Haltes zijn de zwakste schakel – en juist daar gaat het mis

De toegankelijkheid van het OV wordt bepaald door de hele keten. In die keten zijn toegankelijke bushaltes een essentiële schakel.

Voor blinde en slechtziende reizigers zijn goede voorzieningen geen detail, maar randvoorwaarde:

- geleidelijnen en tactiele markering zijn essentieel voor de bereikbaarheid, oriëntatie en veiligheid;
- haltes moeten bereikbaar, vindbaar en bruikbaar zijn zonder visuele informatie;
- bereikbaarheid en toegankelijkheid moeten overal gelden – juist ook in woonwijken en buitengebieden.

Zolang haltes niet bereikbaar en toegankelijk zijn, is de rest van het systeem feitelijk ontoegankelijk.

Gevolgen van uitstel zijn groot

Het niet tijdig verbeteren van routes en bushaltes leidt tot:

- blijvende afhankelijkheid van duur aanvullend vervoer;
- hogere publieke kosten;
- verlies aan zelfstandigheid en kwaliteit van leven;
- groeiende ongelijkheid tussen mensen met en zonder beperking.

Conclusie

- De huidige situatie is niet in lijn met de wettelijke verplichtingen en maatschappelijke noodzaak en ambities.

- Bereikbare en toegankelijke bushaltes zijn geen extra voorziening, maar basisvoorwaarden voor gelijke kansen.
- Zonder ingrijpen blijft een grote groep mensen structureel buitengesloten van het openbaar vervoer.

Concreet vragen wij

Wij roepen de provincie Gelderland op om het proces te versnellen en de bereikbaarheid en toegankelijkheid van zowel haltes als de routes ernaartoe structureel te borgen:

- met concrete tussendoelen en een versnellingsplan;
- prioriteit voor belangrijke locaties (ziekenhuizen, scholen, OV-knooppunten);
- structurele inbreng van ervaringsdeskundigen;
- werk toe naar een eenduidigheid en standaardisatie binnen de provincie Gelderland;
- verminder en hef regionale verschillen op door samen te werken met gemeenten;
- veranker bereikbaarheid en toegankelijkheid in:
  - omgevingsvisie van de provincie Gelderland;
  - nota inrichting openbare ruimte (met concept modelverordening);
  - programma van eisen voor gemeentelijke omgevingsplannen;
  - programma van eisen voor vervoerders.

De Oogvereniging vraagt de provincie Gelderland daarom om nu regie te nemen en te zorgen voor bereikbaarheid en toegankelijkheid met een zichtbare versnelling.